

Project Influenza: persconferentie

Onderzoek bij de Belgische bevolking betreffende seizoensgriep, vogelgriep & pandemie

- Kennis en begrip van deze griepvormen
- Perceptie van & attitude tegenover deze griepvormen

24 Januari 2007

- Het interministerieel coördinatie comité Influenta (ICCI) en de Koning Boudewijnstichting sloegen de handen in elkaar om dit onderzoek te begeleiden. Ze wilden zo het kennisniveau van de Belgen met betrekking tot de griep en zijn varianten beter begrijpen.
- De laatste jaren wordt België maar ook de wereld belaagd door een aantal spraakmakende epidemieën en virussen. Eens de dreiging ervan dichterbij komt, concreter en meer tastbaar wordt, kunnen collectieve angstgevoelens de kop opsteken
- Deze gemeenschappelijke verontrusting wordt enerzijds bepaald door die nabijheid maar ook (en vooral) door een gebrek aan juiste kennis of een verkeerd begrijpen van het fenomeen (bvb foute perceptie: *‘vogelgriep leidt tot een pandemie’* of *‘vogelgriep is een pandemie’*)
- Op basis van de kennis die het onderzoek zal genereren, worden er strategische plannen & acties uitgebouwd die de overheid toelaten om de burger goed te bereiken inzake deze materie

- Beter zicht krijgen op wat mensen verstaan onder pandemie
- Evaluatie van een aantal communicatiemiddelen
- Richtlijnen voor bijsturing communicatie & aanpassing van het actuele “pandemie communicatiescenario” van het ICCI
- Betere communicatie met moeilijk te bereiken doelgroepen (kwalitatief onderzoek)
- Burgers meer betrekken bij het beslissingsproces en het ontwikkelen van overheidscommunicatie voor wat betreft griep

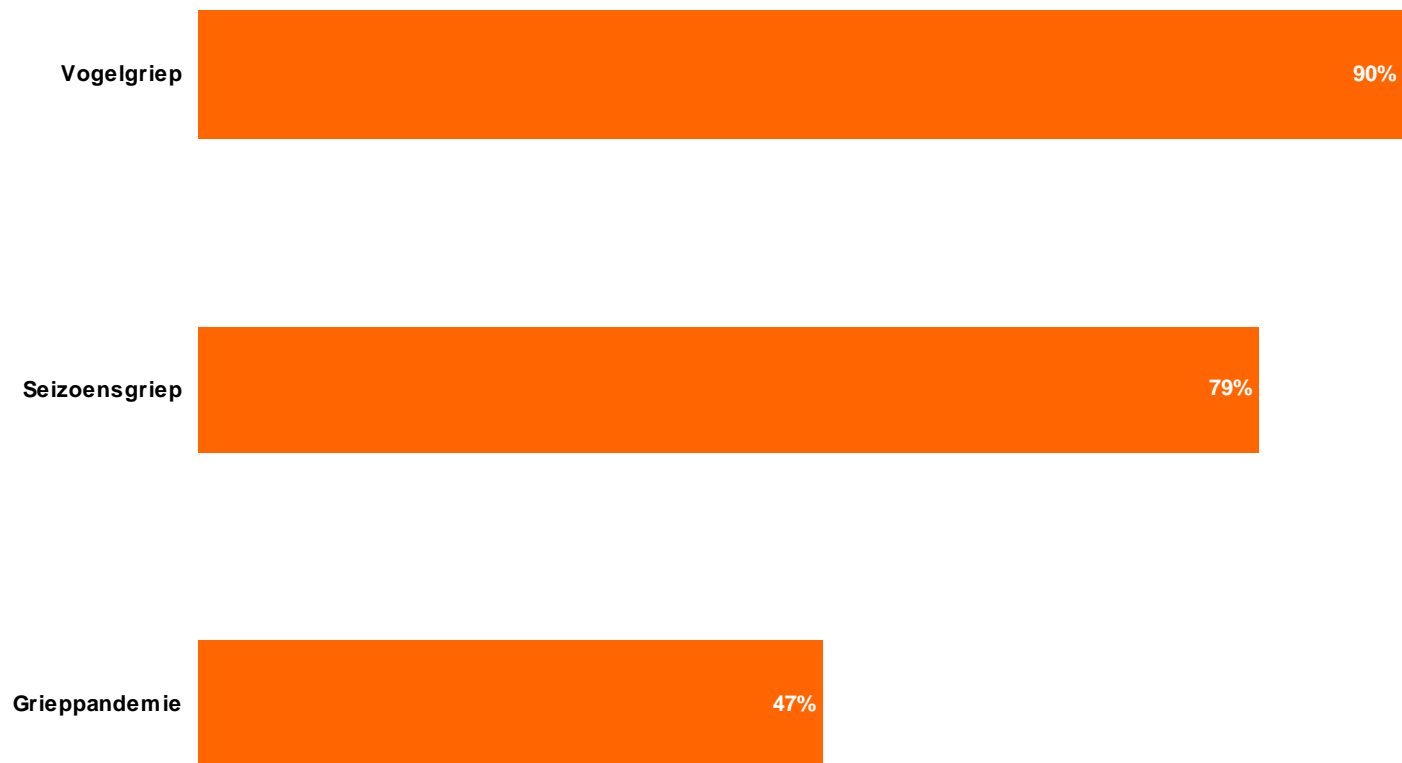
- Kwalitatief
  - November – december 2006
  - 10 groepsdiscussies gespreid over 5 profielen (telkens Vlaams- & Franstalig)
    - Allochtonen
    - Kansarmen
    - Bejaarden
    - Gemiddelde Belg
    - Artsen
- Kwantitatief
  - 24/11/2006 - 08/12/2006
  - Een online vragenlijst
  - Een representatieve steekproef van een 1.000-tal burgers op basis van 4 variabelen :
    - Leeftijd
    - Taal
    - Geslacht
    - Professionele activiteit
- Finaal rapport 08/01/2007

De vogelgriep is de meest bekende griepvariant

Q: Welke griepvarianten kent u? MEERDERE
ANTWOORDEN MOGELIJK

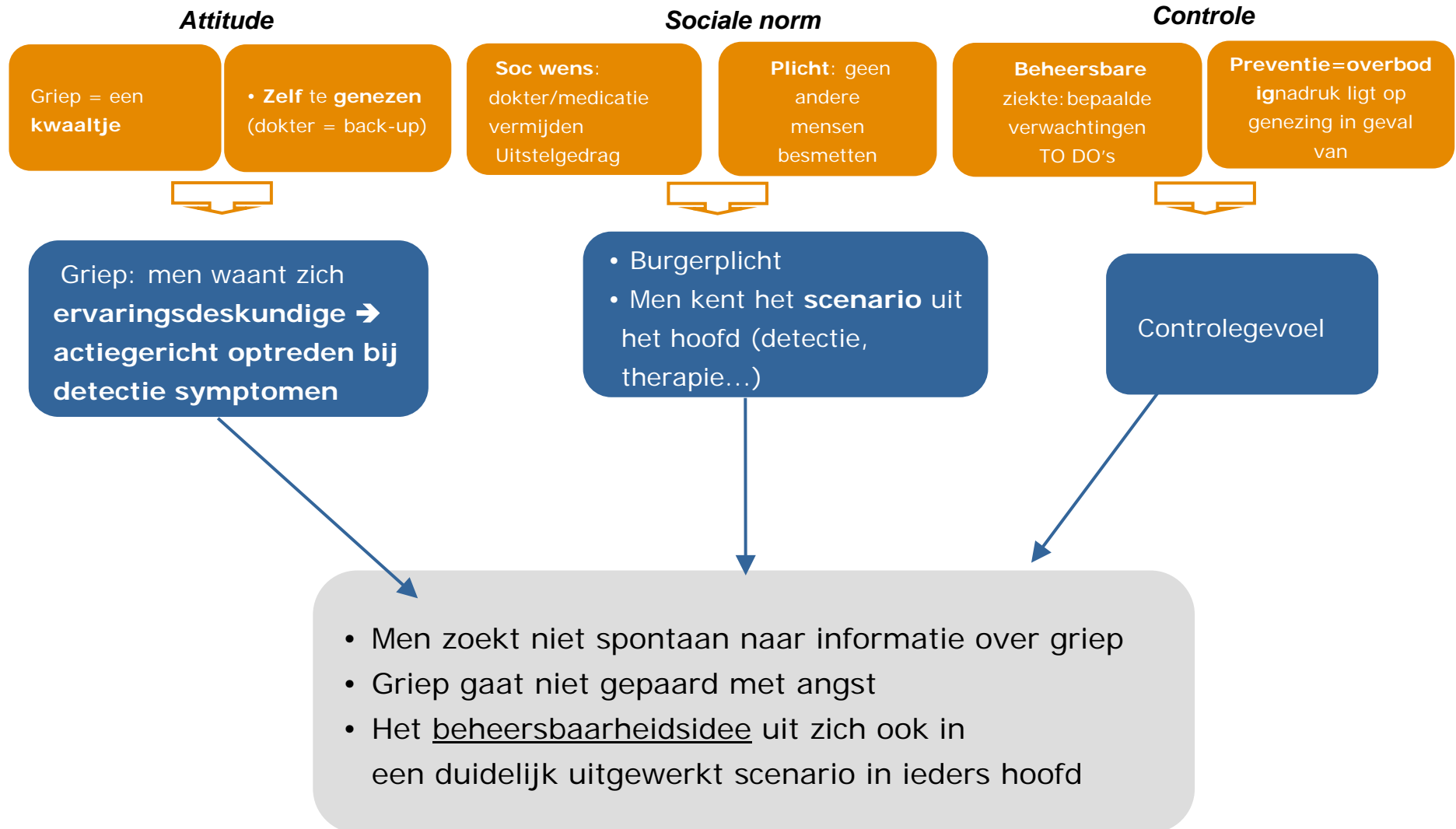
N = 991
Filter: none

Seizoensgriep: synthese

De gemiddelde Belg

Tweeledige houding tegenover therapie

Q: Welke stellingen in verband met geneesmiddelen tegen de seizoensgriep zijn juist? MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK

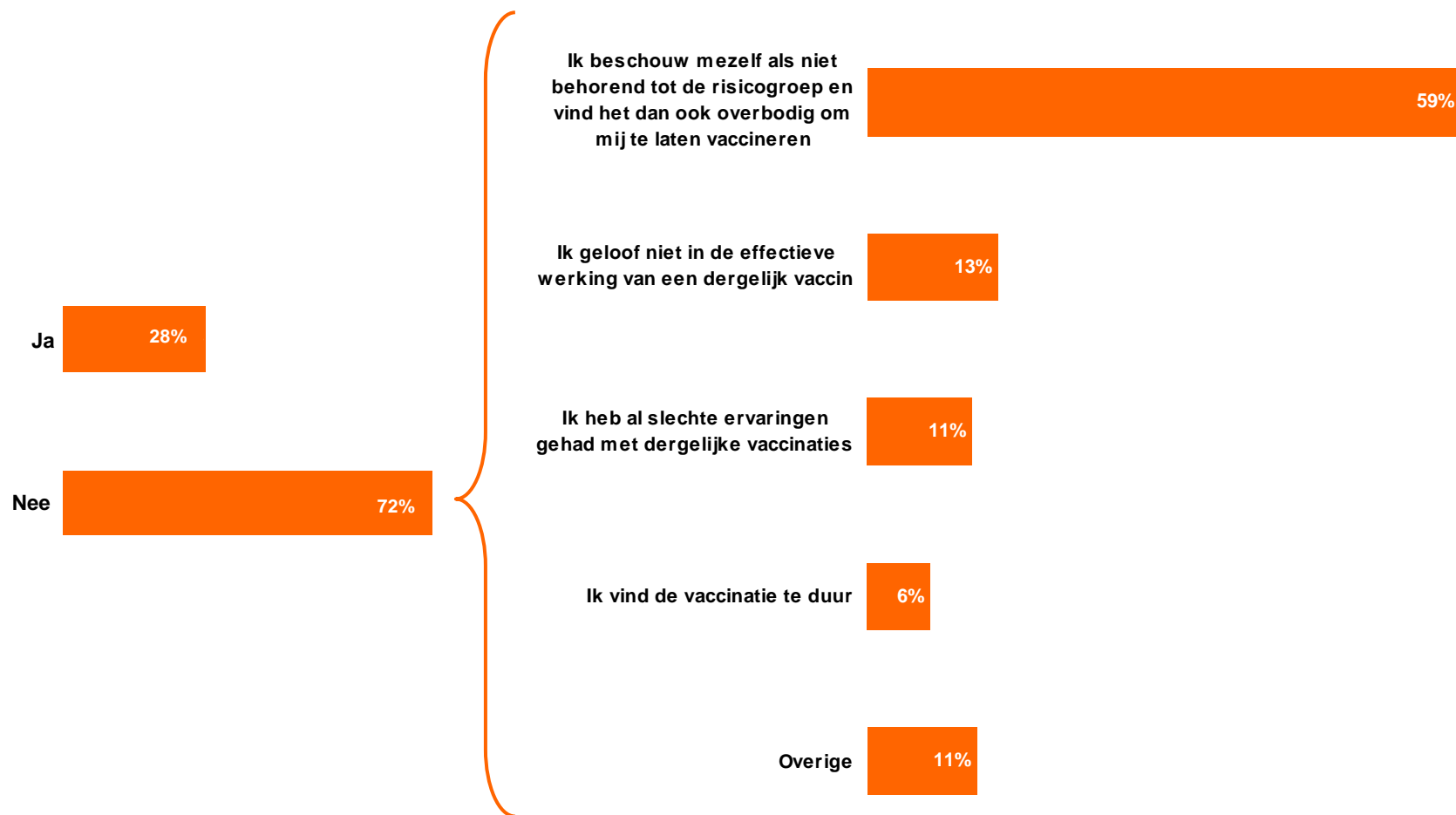
N = 991
Filter: none

Er is een bewuste omgang met griepvaccinatie

Q: Waarom laat u zich niet vaccineren tegen
seizoensgriep? MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK

N = 715

Filter: enkel indien men zich NIET laat vaccineren tegen seizoensgriep

→ Reflecties uit de groepsdiscussies*

- Bij *bevraagde* bejaarden merkten we
  - Meer aandacht voor preventie
  - Bij confrontatie met seizoensgriep: koppigheid & relativiseringsdrang overheersen

- Bij *bevraagde* allochtonen merkten we
  - Nuance: eerder onzekerheid omwille van onbekendheid met de (voor de Belg zeer evidente en vertrouwde) Westerse (Belgische) medische wereld

- Bij *bevraagde* kansarmen merkten we
  - Low self-efficacy: laag zelfbeeld
    - Grotere angst voor financiële & sociale gevolgen van ziek worden
  - Er leven andere dagelijkse prioriteiten
    - “Een griepje is het minste van mijn zorgen”

*Hierbij is het niet de bedoeling om de resultaten te generaliseren, maar om bepaalde nuances naar voor te schuiven

- Inhoudelijk
  - Need 2 say
    - De burger informatie aanreiken waarmee hij zijn ervaringsdeskundigheid kan vergroten
    - Zelfbehoud, controle (touwtjes in handen cf gezondheidsbeleving) faciliteren
      - **Preventie** mogelijk maken
      - Juiste / *differentiërende* symptomen communiceren (**detectie**)
      - **Maatregelen** (die een mens kan toepassen in geval van griep)
      - **Bewuste** omgang
  - Nice 2 say
    - Informatie over de verschillende (relevante) soorten griep
- Tone of voice
  - Push aanpak aangezien men zelf niet spontaan open staat voor informatie over gezondheidissues
  - Het mag zeker niet betuttelend overkomen
    - cf. gepercipieerde ervaringsdeskundigheid

Uit onze groepsdiscussies* blijkt dat

- Sommige media een speciale positie genieten
    - Het krantje van de mutualiteit wordt beschouwd als betrouwbare bron rond gezondheid
      - Intensieve contacten: men leest dit krantje op regelmatige basis
    - “De media” (in volksmond, lees “massamedia als tv, krant & radio”)
      - Hierbij wordt men het vaakst en het meest toevallig geconfronteerd met gezondheidsinfo
      - Geschikt kanaal voor overheidscommunicatie: veruit enige kanaal waarlangs de overheid de burger volop/volledig kan bereiken
    - Internet
  - Er speciale aandacht aan allochtonen & kansarmen moet besteed worden.
    - De respondenten uit deze nichedoelgroepen gaven toe slechts weinig toevallig of ongepland in aanraking te komen met informatie rond gezondheid
- ➔ Hoe kan je hen bereiken?
- Via hun dichte/vertrouwde omgeving
  - (gratis) Telefooncentrales bieden een oplossing vanwege hun anonimiteit
  - Rekening houden met vreemde talen

*Hierbij is het niet de bedoeling om de resultaten te generaliseren, maar om bepaalde nuances naar voor te schuiven

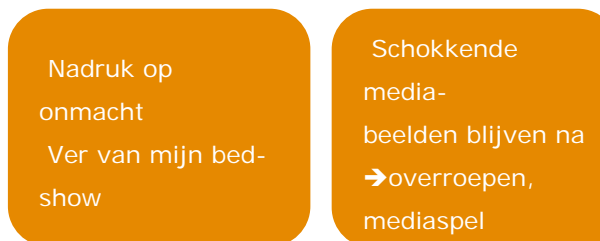

De gemiddelde Belg

Attitude

Sociale norm

Controle

Vogelgriep wordt niet als ziekte ervaren

Berusting

Controle behoort niet tot mijn TO DO lijst

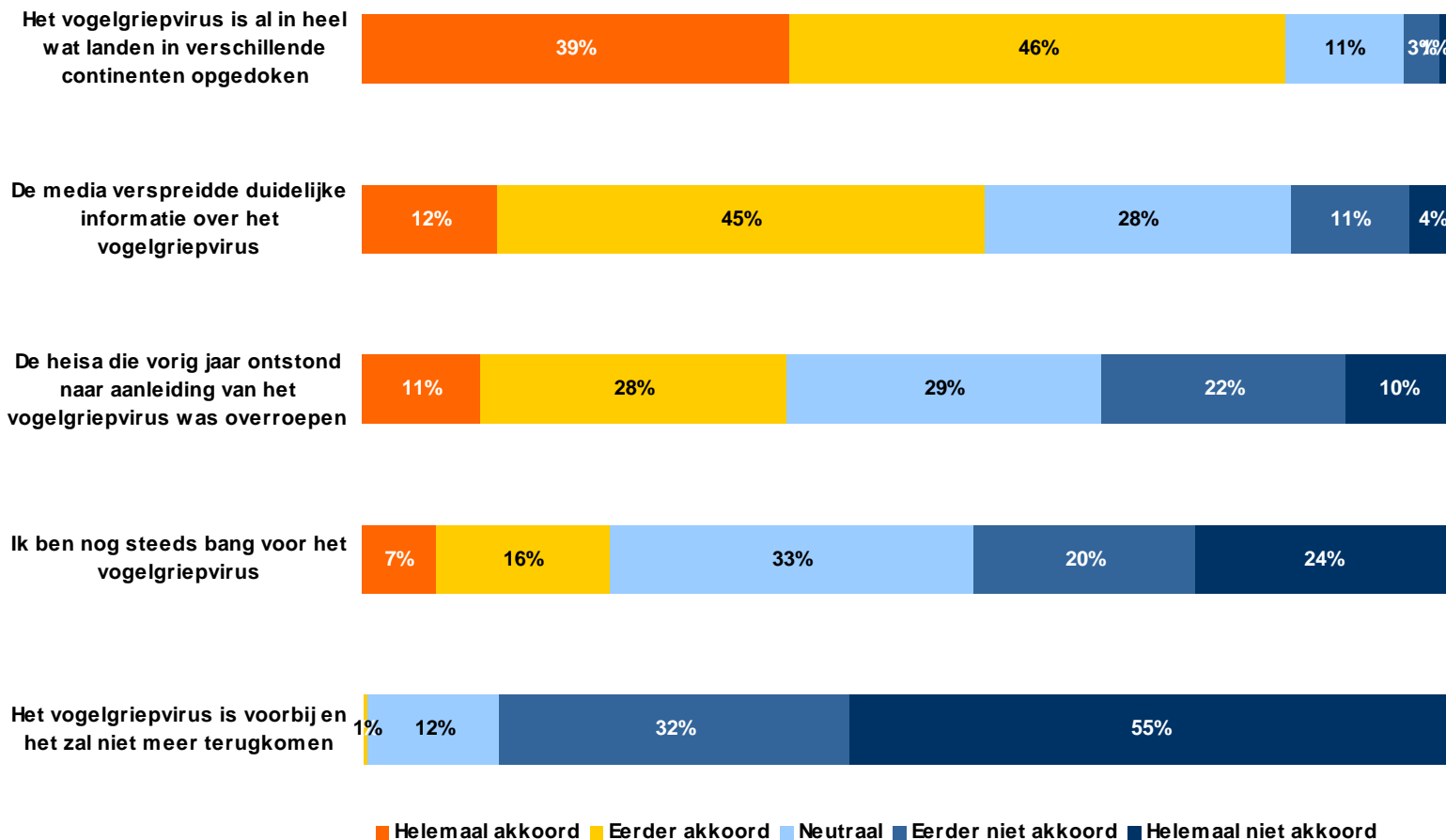
- Men deed beroep op het journaal om zich te informeren (beschouwd als voldoende)
- Irrelevantie van de ziekte voor hen: de kans op aanraking met vogelgriep schat men zeer laag in (+ de rol van de burger in het verhaal is quasi nihil)

De media gaven duidelijke informatie omtrent de vogelgriep, maar men vond dit niet steeds relevant

Q: In welke mate gaat u akkoord met volgende uitspraken in verband met het vogelgriepvirus?

N = 991
Filter: none

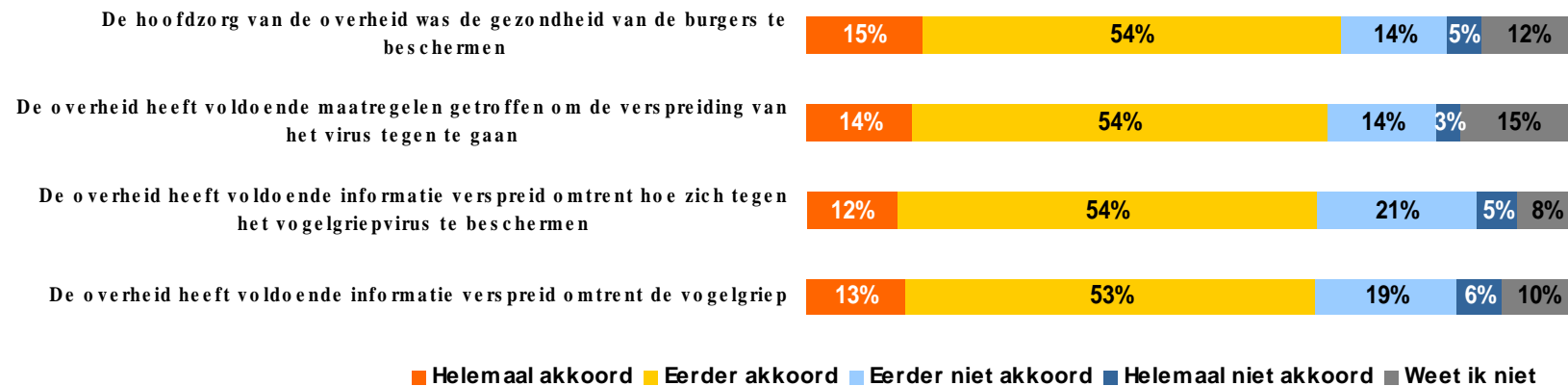
- Inhoudelijk
  - Need 2 say: (enkel noodzakelijke informatie)
    - Prioriteit 1: relevantie van de ziekte communiceren**
    - Prioriteit 2: controlegevoel bij de mens faciliteren**
    - Detectie: wat zijn symptomen bij mens & dier
    - Bescherming: oorzaken & gevolgen
  - Nice 2 say:
    - Actuele info (waar bevindt de ziekte zich,...)
    - Wat heeft de overheid vorige keer gedaan (geruststellend)
- Sensibiliseren is van belang
  - Geen kennismaking meer, bestaan van de ziekte is reeds bekend
  - Wel belang van de informatie communiceren
  - De mensen niet overrompelen met informatie → mediamix beperken
    - Cf vorig jaar: overdaad aan info over vogelgriep, die uiteindelijk België niet heeft bereikt (effect!)
- Bron
  - Overheid is hiervoor best geplaatst: objectieve informatie
  - Mutualiteit kan de (uniforme) boodschap van de overheid eveneens overbrengen

De aanpak van de overheid bij de vogelgriep wordt positief gewaardeerd

Q: In welke mate gaat u akkoord met volgende uitspraken omtrent de reactie van de overheid bij de dreigende vogelgriepcrisis vorig jaar?

N = 991
Filter: none

Attitude

Idee: Pandemie kan **in de toekomst** iets gevaarlijks worden

De overheid heeft de voorbije crisis ervaring opgedaan, is voorbereid

Berusting

Sociale norm

Soc wens: pandemie zal wel **overroepen** zijn...

- Men heeft nog **geen** **voeling** met pandemie
- De **grote** **onbekende**

Relativering wegens desinformatie, gebrek aan kennis

De gemiddelde Belg Controle

Westerse wereld + wetenschap

Ver-van-mijn-bed show + fatalisme! (Dan gaan we dood hé)

Controlegevoel is weg
Men is plots **afhankelijk**

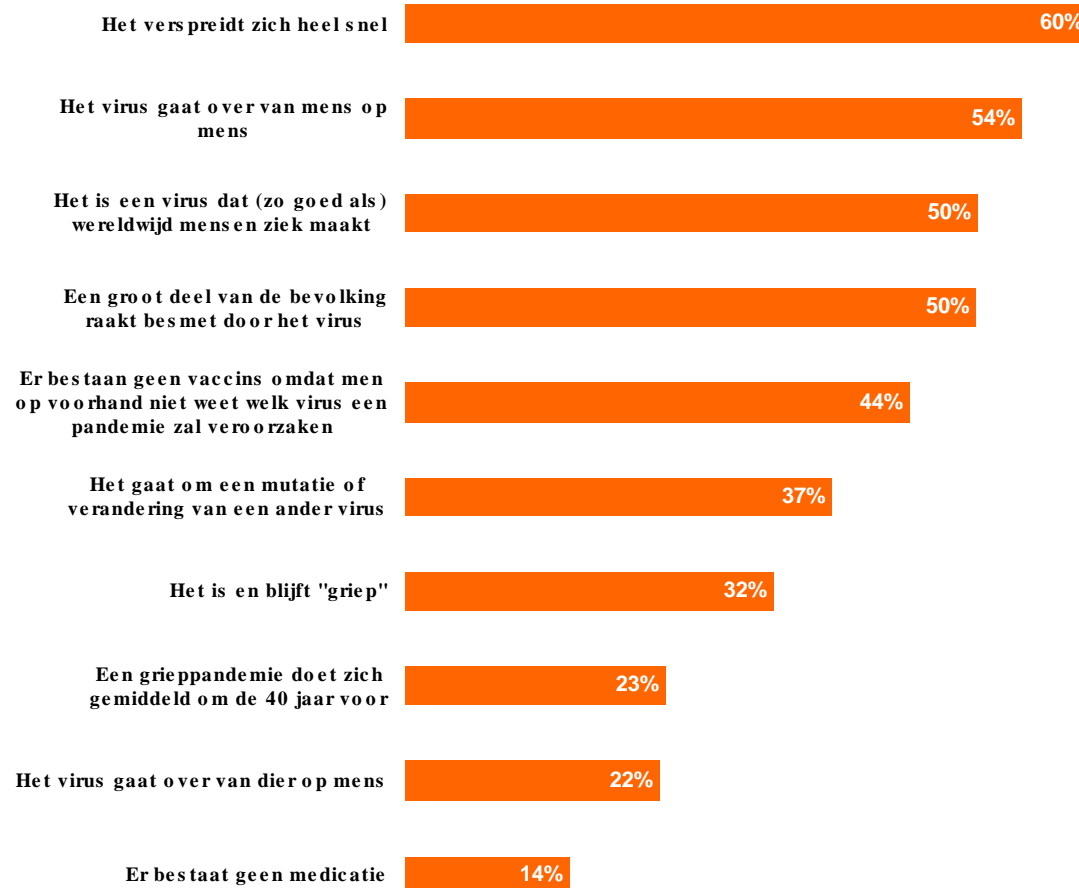
- Vanuit het berustings- & relativeringsidee oordeelt de burger dat pandemie eigenlijk niet veel aandacht verdient. Als het dan toch moet, liefst niet preventief!
- De ziekte is voor hen wel relevant, maar nu nog niet
- Het ontbreken van enig controlegevoel kan een paniekgolf veroorzaken. Hier moet dus op ingespeeld worden! (vb tips om niet besmet te raken,...)

De resultaten tonen aan dat de Belgen nog te weinig weten over een eventuele grieppandemie

Q: Hieronder zijn een aantal eigenschappen van virussen in het algemeen aangegeven. Mogen we u vragen de eigenschappen van een grieppandemie aan te duiden?
MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK

N = 991
Filter: none

→ Reflecties uit de groepsdiscussies*

- De bevraagde kansarme zal hier eerder berustend op reageren
  - “Als er grieppandemie zal zijn, dan is dat maar zo”
- De bevraagde allochtoon zal zich meer vragen gaan stellen (meer nood aan info want angstiger), hij heeft immers meer ervaring dan de Belg met dergelijke epidemieën (confrontaties)
- De bevraagde bejaarde zal het eerder relativeren
  - “*Voor ons is het minder erg*”
  - “*De wetenschap zal er wel iets tegen vinden*”

*Hierbij is het niet de bedoeling om de resultaten te generaliseren, maar om bepaalde nuances naar voor te schuiven

Wat willen mensen weten over pandemie?

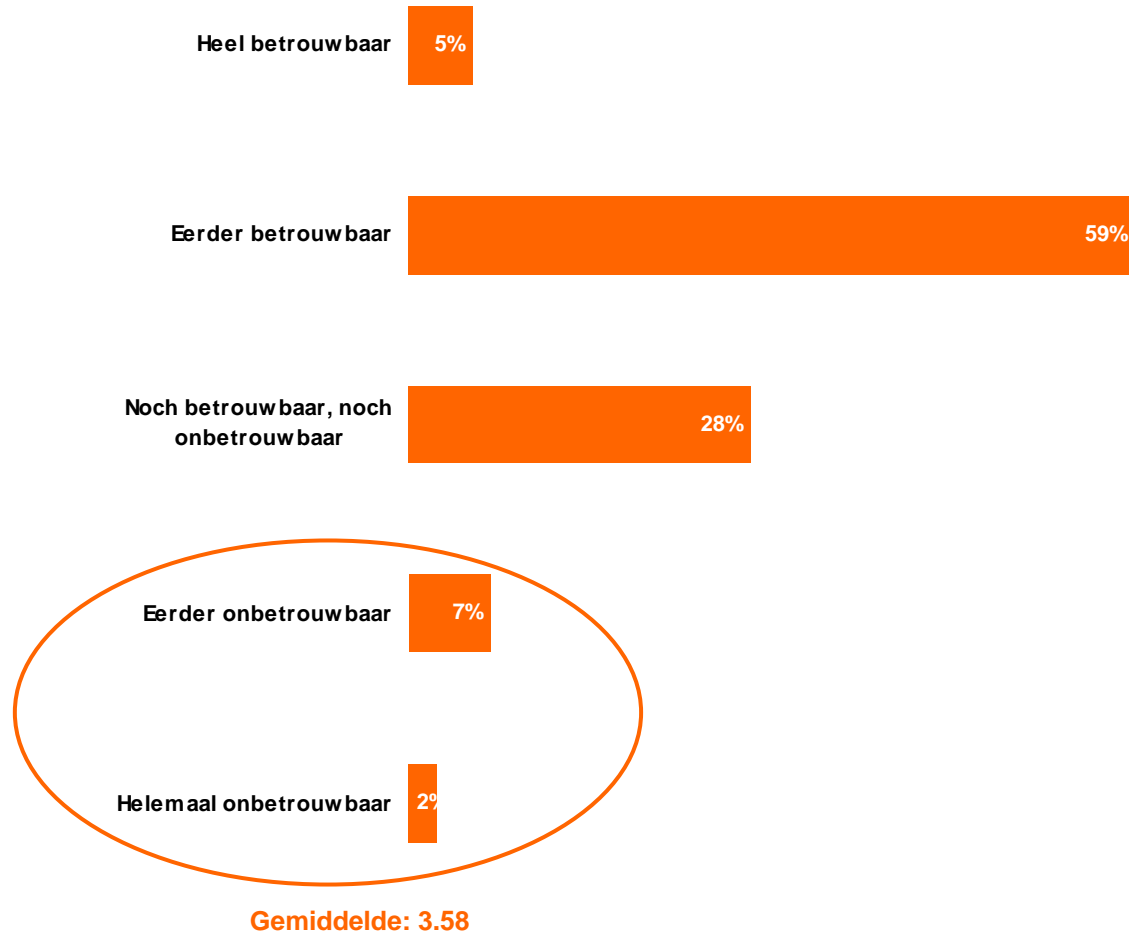
- Expliciete verwachtingen: « richtlijnen om zich te beschermen en zich te verzorgen »
  - Need 2 say
    - Doel: inertie omzetten naar betrokkenheid & rationaliteit
      - Wat kan ik doen om mij ertegen te **beschermen**
      - Hoe weet ik dat ik het heb (**symptomen**) en **wat** is het (kort)
      - Welke **maatregelen** kan ik ertegen nemen? (is er iets tegen te doen)
        - Rolafbakening: overheid / arts / verplegend personeel / wetenschap / burger
      - **Actuele** info
        - Is het reeds zover? (zeer duidelijk!)
- Het is voor heel wat mensen zeer moeilijk om zich een beeld van het fenomeen te vormen
  - Oplossing: maatregelen / acties zo veel mogelijk (in de mate van het mogelijke) visueel voor te stellen
    - Voorbeeld: concept 'dominosteentjes' werd duidelijk goed onthaald. Men relateerde het spontaan aan de snelheid & de manier waarop de ziekte zich verspreidt
    - De ernst van de ziekte (bij een reële dreiging) kan zo duidelijk overgebracht worden zonder paniek te zaaien
  - Wel opgelet met beelden & illustraties!
    - De journaalbeelden ten tijde van de vogelgriepcrisis vond men irrelevant en afschuwelijk (cf supra: overroepen)

De overheid geniet veeleer vertrouwen

Q: In welke mate denkt u dat de informatie die de overheid zou verspreiden over een grieppandemie betrouwbaar zou zijn?

N = 991
Filter: none

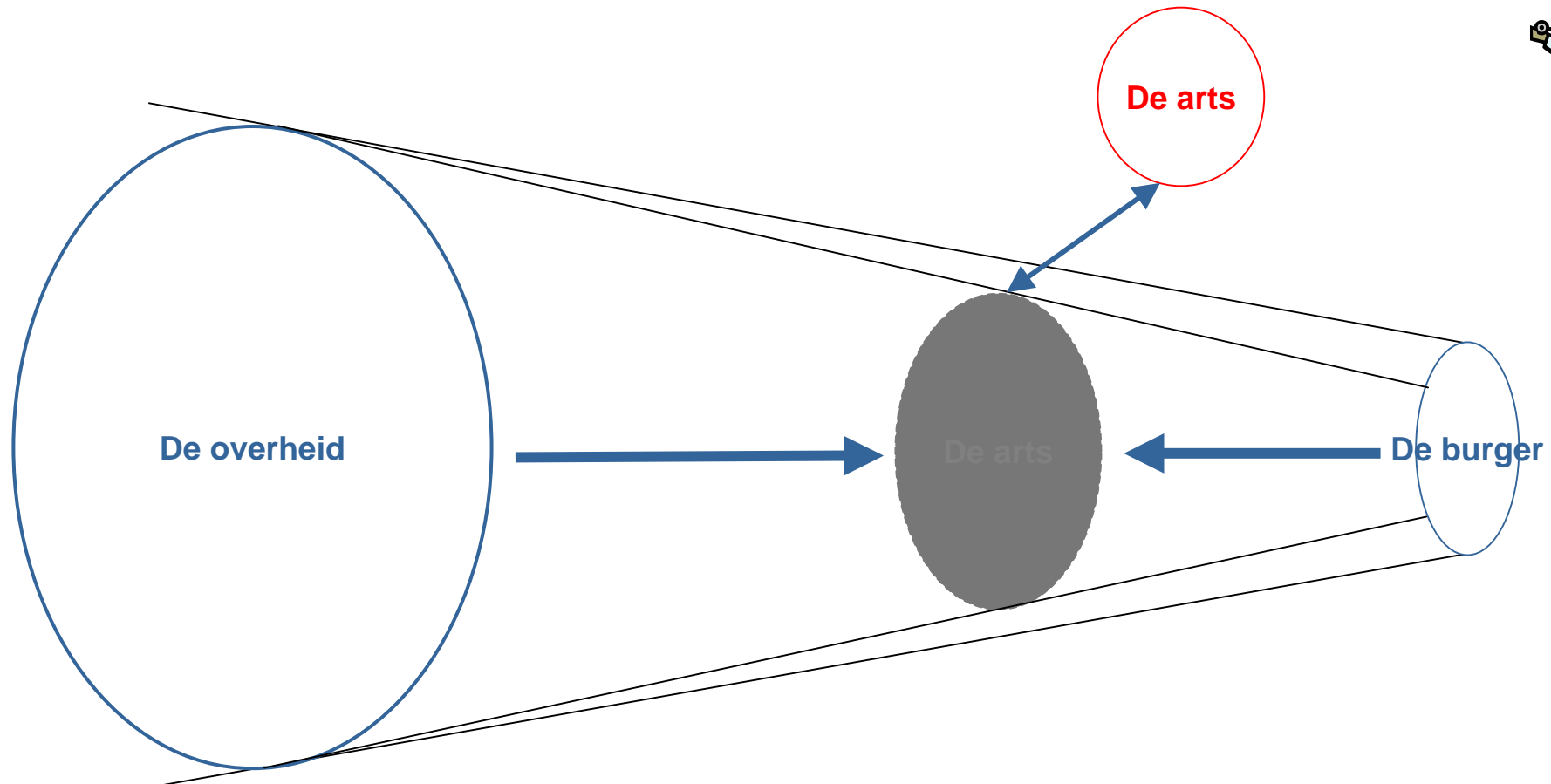
Rol van de overheid: weggelegd voor crisissituaties

- In niet-bedreigende, alledaagse gezondheidsmateries is de rol die de overheid kan vervullen als het ware onzichtbaar in de ogen van de burger
  - Men heeft hierbij dan ook geen expliciete verwachtingen
- In gezondheidsbedreigende situaties speelt de overheid een belangrijke rol:
  - Evaluatie van de rol van de overheid ten tijde van de vogelgriep
    - Rol van overheid werd **niet** voldoende **geapprecieerd** bij de bevolking
    - Het feit dat de vogelgriep ons land niet heeft bereikt, zorgt voor **geruststelling/berusting** bij de mensen (comfortgevoel)
  - Men heeft volgende rolverwachtingen naar de overheid toe in gezondheidsbedreigende situaties:
    - Anticipator: goed voorbereid zijn
      - Anticiperen op nieuwe ziekten
      - Meegaan met de evolutie van de wetenschap
        - » Er zijn steeds nieuwe ziektes waar men zich nooit 100% op kan voorbereiden
    - Regulator:
      - De overheid moet antivirale middelen voorzien en in stock hebben
      - Zij controleert deze antivirale middelen
        - » Men vindt dit bijgevolg betrouwbaar!
      - Zij bepaalt hoeveel antivirale middelen er beschikbaar zijn
      - Zij bepaalt de doelgroep voor deze antivirale middelen (selectie)

- De resultaten tonen aan dat de Belgen nog te weinig weten over een eventuele griep пандemie
- Een andere belangrijke vaststelling is dat zowel de burger als de arts geïnformeerd willen worden, maar pas als de dreiging reëel is
- Hierdoor belandt de overheid in een moeilijke situatie
  - Als de dreiging reëel is
    - dan zullen mensen **plots nood** hebben aan veel informatie
    - dan zullen mensen zich **afvragen** waarom ze niet eerder op de hoogte gebracht werden.
    - dan zullen **artsen overstelpt** worden met vragen van ongeruste patiënten.
      - Artsen moeten ruim op voorhand weten **wat** een пандemie inhoudt & wat er van hen **verwacht** wordt
      - Zo kunnen zij hun patiënten op de best mogelijke manier helpen

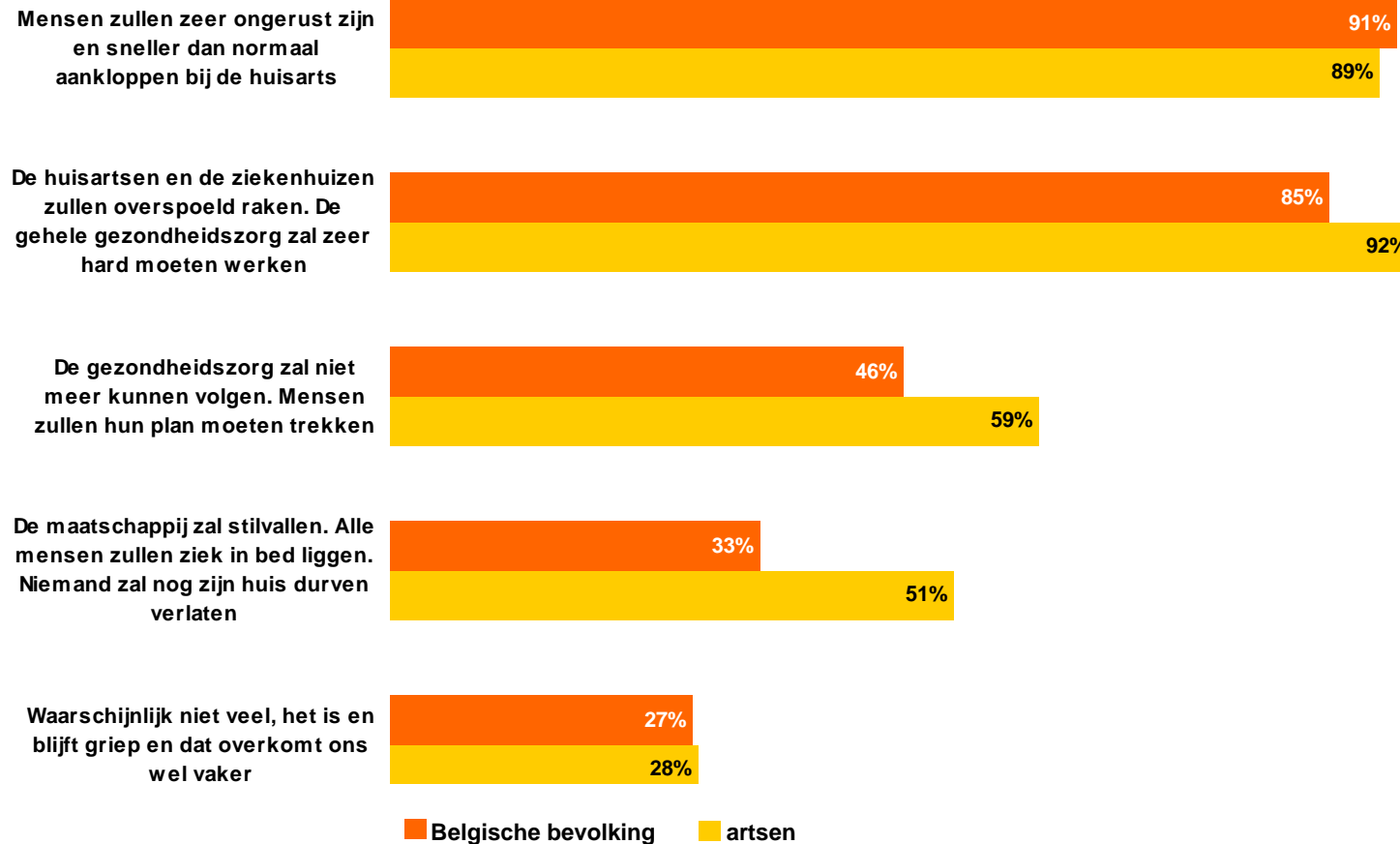
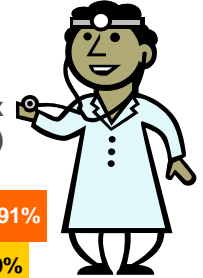

Artsen: uit deze attitude blijkt het belang van communicatie naar artsen toe

Q: In welke mate bent u akkoord met de volgende uitspraken omtrent wat er zal gebeuren indien er een pandemie uitbreekt?

Top 2 box
(helemaal akkoord of eerder akkoord)

N Belgische bevolking = 991

N artsen = 65

Filter: none

Frank Geers

Senior consultant

Frank@insites.be

Tel. +32 9 269.16.03

Mobile +32 497 523 528

InSites Consulting

Coupure Links 59

B-Ghent

Belgium

Tel. +32 9 269 15 00

Fax. +32 9 269 16 00

info@insites.be

www.insites-consulting.com

The screenshot shows the InSites Consulting website homepage. At the top, there is a navigation menu with links for 'About us', 'Expertise', 'Services', 'Reports', and 'News'. Below the menu, there is a 'This Month's Focus' section with a 'Read more...' link. A 'News' section features a headline 'Belgium has 4.8 million internet users' and a 'Welcome to InSites Consulting, the New Generation Research Agency' section. Below this, there is a 'Stay up to date' section with an email sign-up form. At the bottom, there is a 'Now working on:' section listing 'Hobistar' and 'vacature nBev', and a 'The InSites differentiation survey' section with a 'Dare to be different' slogan.

